

PM 2009:31 RVII (Dnr 001-2918/2008)

Brist på brådska - en översyn av aktivitetsersättningen (SOU 2008:102)

Remiss från Socialdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen överlämnas och återopas vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulf KristerSSon anför följande.

Ärendet

Aktivitetsersättningen infördes 2003 och ersatte då sjukbidrag och förtidspension för personer mellan 19 och 29 år. I december 2007 tillsattes en utredning för att se över aktivitetsersättningen med syfte att se över regelverket och göra en anpassning till de regeländringar som införts för sjukpenning och sjukersättning.

Utredningen föreslår att aktivitetsersättningen avskaffas. Utredningen fokuserar på inträde eller återgång till arbetsliv.

En ny ersättning föreslås införas - SU (sjukersättning för unga). Kriterierna för denna ersättning ska vara desamma som för aktivitetsersättningen med den skillnaden att denna nya ersättning endast beviljas som hel ersättning samt att den endast beviljas då arbetsförmågan bedöms varaktigt nedsatt. Utredningen betraktar ersättningen som en tillfällig lösning i avvaktan på en mer omfattande reform avseende försörjningsstödet till personer med så omfattande funktionsnedsättningar att arbete aldrig bedöms kunna komma ifråga.

Utredningen föreslår att unga som har partiellt nedsatt arbetsförmåga överförs till arbetsförmedlingen. Syftet är att stärka inriktningen mot arbete och förbättra möjligheten att utveckla och behålla arbetsförmågan hos den unge.

För unga som på grund av funktionsnedsättning har förlängd skolgång föreslår utredningen att ansvaret överförs till CSN.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att den ökade fokuseringen av arbetslinjen, som föreslås i betänkandet, även för gruppen unga med funktionshinder är rimlig och önskvärd. Det är förslag helt i linje med införda förändringar inom sjukförsäkringsområdet. Stadsledningskontoret ser dock en betydande risk för ökade kostnader på sikt och anser att kommunerna måste kompenseras för detta.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anför att nämnden i grunden är positiv till utredningens förslag men vill understryka att den inte är beredd att acceptera förslag som leder till ökade försörjningsstödskostnader.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är bra att arbetsförmedlingen får ett tydligare och utökat ansvar för att ordna sysselsättning för unga handikappade.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till utredningens förslag att avskaffa nuvarande aktivitetsersättning och att den ersätts med ett sjukbidrag för unga, SU.

Norrmalms stadsdelsnämnd anför att det har varit uppenbart att aktivitetsersättningen inte haft avsedd effekt och att alltför många unga människor med funktionsnedsättningar idag står helt utanför arbetsmarknaden. Nämnden har därför inget att invända mot att aktivitetsersättningen avskaffas och att en ny ersättning, sjukbidrag för unga (SU), införs.

Mina synpunkter

Jag är i grunden mycket positiv till utredningens förslag och tycker att den ökade fokuseringen av arbetslinjen även för gruppen unga med funktionshinder är bra och önskvärd. Förslaget är helt i linje med de införda förändringarna inom sjukförsäkringsområdet. Jag känner dock en viss tveksamhet till att införa en ersättning som redan från början bedöms vara tillfällig. Detta riskerar i onödan skapa osäkerhet och otydlighet för såväl målgruppen som den ansvariga myndighetens handläggning.

Det är oerhört väsentligt att arbetsförmedlingen får tillräckliga resurser för att möta målgruppen unga med funktionshinder. Det är viktigt att arbetsmarknaden ser möjligheterna i denna målgrupp. Inte som idag svårigheter att inrymma personer som upplevs ha begränsad kapacitet. I den konjunktur vi för tillfället befinner oss i är risken påtaglig att arbetsförmedlingen inte klarar ge tillräckligt stöd för att unga med funktionshinder ska nå ett arbete om de inte får de rätta verktygen. Konsekvensen av ett misslyckande av arbetsförmedlingen riskerar att både drabba individerna i målgruppen och öka kommunernas kostnader för försörjningsstöd. Om det finns tecken för det måste kommunerna kompenseras för detta. I utredningen framförs det även att offentliga arbetsgivare bör åläggas ett ökat ansvar för att bereda praktik och arbete åt funktionshindrade, detta skall dock utredas ytterligare. Jag ställer mig tveksam till detta. Privata och offentliga arbetsgivare bör behandlas lika. Ett utvidgat åtagande för offentliga arbetsgivare kan vara möjligt under förutsättning att ekonomisk kompensation beviljas.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen överlämnas och återopas vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 26 februari 2009

ULF KRISTERSSON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Brist på brådska – en översyn av aktivitetsersättningen (SOU 2008:102), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Föredragande borgarrådets förslag till svar på remissen bifalles delvis.
2. Aktivitetsersättningen behålls i avvaktan en utredning om en bättre lösning.
3. Därutöver framförs följande.

I socialtjänstnämndens remissvar framgår de mycket negativa konsekvenserna om aktivitetsersättningen tas bort och ersätts med en tillfällig lösning, som leder till livslång fattigdom för unga som helt saknar arbetsförmåga. En given slutsats är att tala klarspråk och kraftfullt avstyrka avskaffandet av aktivitetsersättningen för unga med partiell arbetsförmåga och unga som helt saknar arbetsförmåga. Däremot bör unga som har förlängd skolgång på grund av funktionsnedsättning få sin ersättning genom CSN precis som andra studerande ungdomar, för att undvika särlösningar.

Det är helt uppenbart att arbetsförmedlingens verksamhet för personer med funktionsnedsättning inte har lyckats att nå ut till unga personer, vilket borde ha föranlett utredaren att göra en djupare analys. Det är oacceptabelt att många som idag får aktivitetsersättning kan tvingas söka försörjningsstöd om de nya förslagen genomförs. Solidariteten med sjuka och funktionsnedsatta lyser med sin frånvaro i en sådan politik.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Tomas Rudin* och *Teres Lindberg* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Aktivitetsersättningen infördes 2003 och ersatte då sjukbidrag och förtidspension för personer mellan 19 och 29 år. I december 2007 tillsattes en utredning för att se över aktivitetsersättningen med syfte att se över regelverket och göra en anpassning till de regeländringar som införts för sjukpenning och sjukersättning.

Utredningen föreslår att aktivitetsersättningen avskaffas. Utredningen fokuserar på inträde eller återgång till arbetsliv.

En ny ersättning föreslås införas - SU (sjukersättning för unga). Kriterierna för denna ersättning ska vara desamma som för aktivitetsersättningen med den skillnaden att denna nya ersättning endast beviljas som hel ersättning samt att den endast beviljas då arbetsförmågan bedöms varaktigt nedsatt. Utredningen betraktar ersättningen som en tillfällig lösning i avvaktan på en mer omfattande reform avseende försörjningsstödet till personer med så omfattande funktionsnedsättningar att arbete aldrig bedöms kunna komma ifråga.

Utredningen föreslår att unga som har partiellt nedsatt arbetsförmåga överförs till arbetsförmedlingen. Syftet är att stärka inriktningen mot arbete och förbättra möjligheten att utveckla och behålla arbetsförmågan hos den unge.

För unga som på grund av funktionsnedsättning har förlängd skolgång föreslår utredningen att ansvaret överförs till CSN.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets yttrande begränsas till stadsövergripande frågor avseende arbetsgivar- och finansiella frågor.

Kontoret anser att den ökade fokuseringen av arbetslinjen, som föreslås i betänkandet, även för gruppen unga med funktionshinder är rimlig och önskvärd. Det är förslag helt i linje med införda förändringar inom sjukförsäkringsområdet.

Kontoret vill dock betona vikten av att tillräckliga resurser ges arbetsförmedlingen för detta arbete. Arbetsmarknaden ser, som också beskrivs i betänkandet, ofta svårigheter att inrymma personer som upplevs ha begränsad kapacitet. I det ytterligare ansträngda läge som idag finns på arbetsmarknaden är risken påtaglig att arbetsförmedlingen inte kan ge tillräckligt stöd för att unga med funktionshinder ska nå ett arbete. Konsekvensen kan då bli en övervältring av kostnader till det kommunala försörjningsstödet.

Stadsledningskontoret ser således en betydande risk för ökade kostnader på sikt och anser att kommunerna måste kompenseras för detta.

Utredningen framför också synpunkter på att offentliga arbetsgivare bör åläggas ett ökat ansvar för att bereda praktik och arbete åt funktionshindrade. Utredningen föreslår att den frågan utreds ytterligare.

Staden ställer sig frågande till detta. Privata och offentliga arbetsgivare bör behandlas

lika. Ett utvidgat åtagande kan vara möjligt under förutsättning att arbetsgivarna ges ekonomisk kompensation för att utforma arbets- och praktikerbjudanden som blir positiva och rimliga för den unge och förenliga med att verksamhetens mål nås. Det som bör eftersträvas är en integration av personer med funktionshinder i ordinarie verksamheter och inte skapande av nya särskilda arbetsplatser och uppgifter.

Bland de anställda vid stadens nämnder fanns vid den senaste mätningen totalt färre än tio medarbetare som hade aktivitetsersättning från Försäkringskassan.

Sedan 1½ år tillbaka driver staden projektet Open Eyes i samarbete med Telia och Tieto Enator. Unga funktionshindrade erbjuds i projektet praktik i olika verksamheter. Erbjudandet innebär inte löfte om anställning men har lett till detta i flera fall. Successivt som deltagarna kan erbjudas arbete i staden eller hos andra arbetsgivare lämnas praktikplatserbjudandet till nya deltagare. Erfarenheterna från projektet är mycket goda. Ökade insatser initialt i form av bland annat handledning, ergonomiinsatser och anpassade arbetstider ger på sikt goda resultat för såväl den unge som för engagerade arbetsplatser.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 januari 2009 att

1. I huvudsak hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anför därutöver följande.

Även om vi i grunden är positiva till utredningens förslag så delar vi förvaltningens tveksamhet till att införa en ersättning som redan från början bedöms vara tillfällig. Detta riskerar i onödan skapa osäkerhet och otydlighet för såväl målgruppen som den ansvariga myndighetens handläggare. Däremot delar vi inte förvaltningens uppfattning att det skulle vara lämpligt, eller ens möjligt, att inom ramen för dagens aktivitetsersättning erbjuda aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Vi vill understryka att vi inte är beredda att acceptera förslag som medför ökade kostnader för kommunernas försörjningsstöd.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v), Abdo Goriya m.fl. (s) och Stefan Nilsson (mp), *bilaga 1*.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Det är angeläget att öka förutsättningarna för unga personer med funktionsnedsättning att få ett arbete. Utredningen om översyn av aktivitetsersättningen har haft i uppdrag att sätta inträde eller återgång i arbetslivet i fokus. Förvaltningen delar utredningens uppfattning att arbetslinjen ska vara utgångspunkten för samhällets insatser till unga personer med funktionsnedsättning. Arbetsförmedlingen föreslås få ett tydligare och ökat ansvar för denna grupp. Förvaltningen tillstyrker detta förslag.

I utredningen anges att det finns en väl etablerad verksamhet inom Arbetsförmedlingen riktad till personer med funktionsnedsättning. Utredningen gör bedömningen att denna verksamhet fungerar bra, men att den är alltför begränsad och behöver utökas och förstärkas och föreslår därför åtgärder som gör den existerande verksamheten tillgänglig för fler unga människor med särskilda behov. Förvaltningen ställer sig tveksam till bedömningen att verksamheten fungerar bra. Utredningen har ju också konstaterat att insatserna inte har fungerat för

unga personer med aktivitetsersättning vilka ofta har en funktionsnedsättning. Det blir då märkligt att samtidigt framhålla att verksamheten fungerat bra. Det är inte heller förvaltningens erfarenhet att Arbetsförmedlingens insatser för unga personer med funktionsnedsättning generellt fungerar bra. Däremot är det angeläget att ge Arbetsförmedlingen förutsättningar att skapa en bra verksamhet riktad till personer med funktionsnedsättning.

Utredningen anger vidare att orsaken till att enskilda personer har svårt att få del av arbetsmarknadspolitiska insatser ofta hänger samman med bristen på resurser. Arbetsförmedlingens verksamhet är anslagsstyrd och för många av de insatser som är värdefulla för ungdomar med funktionsnedsättning tar pengarna slut innan behoven är tillgodosedda. Utredningen föreslår därför att insatserna för gruppen unga med funktionsnedsättning inte ska finansieras enligt gängse principer för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Finansieringen bör istället ske genom en särskild anslagspost. Antalet unga med funktionsnedsättning, som behöver Arbetsförmedlingens insatser varierar inte med konjunkturen och dessa insatser behöver därför finansieras på ett mera permanent sätt.

Förvaltningen delar helt uppfattningen att de arbetsmarknadspolitiska insatserna för unga med funktionsnedsättning måste vara uthålliga och oberoende av konjunkturen. Det är absolut nödvändigt att ha ett långsiktigt perspektiv i hur stödet ska utformas till denna målgrupp.

Det är också viktigt att skapa förutsättningar för att det ska finnas en arbetsmarknad för personer som har en funktionsnedsättning. Dagens arbetsliv ställer ofta höga krav på den enskilde och det finns lite utrymme för att anställa personer som har en funktionsnedsättning som innebär att man inte kan leva upp till dessa höga krav. I utredningen redovisas att det framför allt är arbetsgivare i små och medelstora företag som bereder unga med funktionsnedsättning anställning. Den offentliga sektorn bidrar inte i samma utsträckning. Utredningen anser att den offentliga sektorn bör ta ett betydande ansvar för att trygga behovet av praktikplatser, subventionerade anställningar och liknande. Förvaltningen instämmer i detta och menar att man bör överväga lagstiftning för att offentliga arbetsgivare ska ta ett större ansvar för att unga med funktionsnedsättning ska komma i kontakt med och etablera sig på arbetsmarknaden.

Utredningen konstaterar att aktivitetsersättningen inte blev det stöd för unga personer med partiell arbetsförmåga att etablera sig på arbetsmarknaden som avsågs när ersättningen infördes. Det framstår emellertid inte som helt självklart att ersättningen ska upphöra då den inte har fungerat som det var tänkt. Förvaltningen menar att det inte finns någon motsättning i att ge Arbetsförmedlingen ett tydligare och ökat ansvar för denna grupp och att behålla aktivitetsersättningen för att trygga försörjningen för denna utsatta grupp unga personer till dess att de fått tillräckligt stöd för att kunna få ett arbete. Om aktivitetsersättningen upphör kommer de som idag får aktivitetsersättning i hög utsträckning att vara hänvisade till att ansöka om försörjningsstöd från kommunernas socialtjänst. Detta medför en otryggare tillvaro för dessa personer som i högre utsträckning än andra behöver samhällets stöd.

Förvaltningen anser också att det är tveksamt att införa en ny ersättning, särskild ersättning för unga (SU) och redan från början se denna som en tillfällig lösning i avvaktan en mer omfattande utredning hur man ska ge personer med omfattande funktionsnedsättning en skälig livslång försörjning. Även för denna grupp skulle nuvarande aktivitetsersättning kunna finnas kvar till dess man hunnit utreda och lägga fram förslag om en bättre konstruerad ersättning.

Förvaltningen tillstyrker förslaget att Centrala studiestödsnämnden (CSN) tar över ansvaret för studiestödet till ungdomar som med anledning av en funktionsnedsättning har förlängd skolgång. Det är angeläget att så långt möjligt undvika särlösningar för ungdomar med funktionsnedsättning och förvaltningen anser att det inte finns någon anledning att bevilja aktivitetsersättning när studiestödet för ungdomar kan omfatta även denna grupp.

En annan statlig utredning som bland annat behandlat sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är LSS-kommitténs slutbetänkande "Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning" (SOU 2008:77). I betänkandet anges att det är av yttersta vikt att personer som kan ha rätt till daglig verksam-

het inte automatiskt bedöms sakna arbetsförmåga. Socialtjänstnämnden behandlade den 20 november 2008 remissvar på LSS-kommitténs slutbetänkande (LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Enligt förslag i betänkandet ska det i första hand prövas om personer med funktionsnedsättning kan få ett vanligt arbete med stöd av Arbetsförmedlingen och dess riktade stöd till personer med funktionsnedsättning. Först när en ordentlig prövning är gjord ska insatsen daglig verksamhet beviljas. Även inom den dagliga verksamheten finns det möjligheter att utveckla metoder för ökad delaktighet, genom insatsen eller genom ökade förutsättningar för den enskilde att övergå till lönearbete.

LSS-kommittén föreslår vidare att för att kunna beviljas daglig verksamhet ska den enskilde ha aktivitets- eller sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Socialtjänstnämnden pekade här på de problem som kan uppstå med lagtext som är avhängig annan lagstiftning. Genomförda och kommande regeländringar för aktivitets- och sjukersättning kan få oönskade konsekvenser när det gäller vilka som har rätt till daglig verksamhet. Avgränsningen av målgruppen för daglig verksamhet skulle kunna medföra att vissa personer inte får arbete på arbetsmarknaden och samtidigt inte heller kan erbjudas daglig verksamhet. Just detta riskerar att inträffa om förslaget genomförs att aktivitetsersättningen ska upphöra.

I LSS-kommitténs betänkande lyfts vidare fram att den enskildes möjlighet att kunna gå vidare från daglig verksamhet till den öppna arbetsmarknaden och lönearbete ska stärkas. Enligt socialtjänstnämnden är det en viktig utgångspunkt att det ska finnas utökade möjligheter till sysselsättning, arbetsinriktad rehabilitering och utökade möjligheter till arbete för personer med funktionsnedsättning. Dessa områden behöver utvecklas.

I LSS-kommitténs betänkande redovisas att många unga och framförallt unga kvinnor beviljas aktivitetsersättning på grund av psykiska funktionsnedsättningar och riskerar falla ur arbetsmarknaden. Därför föreslås att dessa skulle få rätt till daglig sysselsättning. Socialtjänstnämnden ställer sig tveksam till i vilken mån dessa kvinnor verkligen kan komma ifråga för LSS personkrets 3. Det är viktigt att skilja på psykisk ohälsa och psykisk funktionsnedsättning.

Socialtjänstnämnden bedömer när det gäller yngre personer att det framförallt är viktigt att arbeta i nära samverkan med arbetsmarknadsparterna för att de så snabbt som möjligt återgår till reguljär arbetsmarknad. I Stockholms stad förbereds en valfrihetsreform där bl.a. sysselsättning ingår. Tanken är att skapa en alternativ förmedling av sysselsättningar, studier och arbete för personer med psykiska funktionsnedsättningar. I förmedlingen samarbetar staden med landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. I förmedlingen ingår stadens egna verksamheter, andra utförare och möjligheter att knyta till sig reguljära arbetsplatser.

Det krävs stora åtgärder för att informera och involvera arbetsmarknaden i att möta människor med olika former av funktionsnedsättningar. Socialtjänstnämnden uttryckte en viss oro för hur detta ska kunna ske i praktiken. Åtgärder i den riktningen behandlas tyvärr inte i LSS-kommitténs betänkande.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2009 att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Hans Enroth (v), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Det är uppenbart att aktivitetsersättningen inte haft avsedd effekt och att alltför många unga människor med funktionsnedsättningar idag står helt utanför arbetsmarknaden. Förvaltningen har därför inget att invända mot att aktivitetsersättningen avskaffas och att en ny ersättning, sjukbidrag för unga (SU), införs för personer med mycket omfattande funktionsnedsättningar. Det är bra att SU, till skillnad från den nuvarande aktivitetsersättningen, inte föreslås bli tidsbegränsad.

Förvaltningen delar utredningens uppfattning att frågan om hur de personer, som har så omfattande funktionsnedsättningar att aldrig någonsin bedöms kunna komma ut i arbetslivet, ska klara sin försörjning måste utredas närmare. Som framgår av utredningen, är dessa personer då de uppnått 30 års ålder idag endast berättigade till garantinivån i sjukförsäkringen, vilket skapar ”livslång fattigdom” alternativt ett beroende av ekonomisk hjälp från anhöriga eller kommunen. Det är därför angeläget att ta fram ett ersättningssystem som gör att dessa personer garanteras ett ekonomiskt stöd som gör att de kan klara sin försörjning oberoende av ekonomisk hjälp från anhöriga eller kommunen.

Utredningens förslag har arbetslinjen i fokus, vilket är mycket positivt. Förvaltningen har därför inget att invända mot att arbetsförmedlingen föreslås få ett utvidgat uppdrag vad gäller unga med funktionsnedsättningar. Av utredningen framgår att 50 till 55 % av dem som idag har aktivitetsersättning inte kommer att ha rätt till SU. Det rör sig således om över 10 000 unga människor. Förvaltningen utgår från att arbetsförmedlingen tillförs den kompetens och de resurser som behövs för ett framgångsrikt arbete med dessa personer. Det är också viktigt att det finns resurser för en noggrann uppföljning av arbetsförmedlingens insatser.

Av utredningen framgår inte hur den unge ska klara sin försörjning i avvaktan på olika insatser eller vid ett eventuellt ”glapp” mellan olika insatser. Eftersom unga människor med funktionsnedsättningar ytterst sällan har varit ute i arbetslivet står de också utanför arbetslöshetskassan. Det är därför angeläget att frågan om deras försörjning kan lösas så att de inte riskerar att bli beroende av försörjningsstöd under vissa perioder.

Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar tillhör den grupp som, enligt utredningens förslag, inte kommer att få rätt till SU. Antalet unga med neuropsykiatriska diagnoser har ökat oroväckande de senaste åren och många av dessa står idag helt utanför arbetsmarknaden. De har heller inte laglig rätt till daglig verksamhet, vilket t.ex. utvecklingsstörda har efter avslutad skolgång. Det är därför ytterst angeläget att utveckla och erbjuda unga människor med neuropsykiatrisk funktionsnedsättningar insatser som gör att de inte riskerar att hamna i ett livslångt utanförskap.

Förvaltningen stödjer förslaget om att ansvaret för studiestöd till funktionsnedsatta ungdomar med förlängd skolgång förs över till CSN. Dessa ungdomar jämställs på det sättet med andra ungdomar, vilket är positivt. Förvaltningen förutsätter att studiestödet i dessa fall utformas på ett sätt som gör att det kan täcka eventuella merkostnader för de ungdomar som går i specialskolor på annan ort, exempelvis döva och gravt hörselskadade ungdomar.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2009 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att avskaffa nuvarande aktivitet ersättning och att den ersätts med ett sjukbidrag för unga, SU. Otvetydigt är att det skett en inlåsningseffekt i fallet med aktivitet ersättningen, vilket inte är acceptabelt. Med SU snävas den målgrupp in som kan komma ifråga för ersättningen och riskerna för att unga ska fastna i bidragssystemet minskar därmed. Dock förutsätter detta att de unga som tidigare haft men inte längre får ersättning erbjuds ett sammanhängande batteri av insatser med hög kvalitet och att det till detta finns kopplat en försörjning genom arbetsmarknadssystemet. Samhället måste ha höga ambitioner när det gäller att ge unga människor med funktionsnedsättningar stöd och möjligheter att utveckla sin arbetsförmåga även i de fall där det krävs omfattande insatser under lång tid.

Utredningens förslag att arbetslinjen ska vara i fokus och att arbetsförmedlingen ska få ett utvidgat uppdrag är således mycket positivt. Det måste tillföras resurser och kompetens hos arbetsförmedlingen för att de ska ha möjlighet att lyckas med sitt uppdrag. Förslaget från utredningen om att medel måste omfördelas från försäkringskassan till arbetsförmedlingen är därför nödvändigt.

Ett orosmoln är hur de unga ska klara sin försörjning mellan de olika insatserna som arbetsförmedlingen ska erbjuda dem. Unga människor med funktionsnedsättningar har ytterst sällan varit ute i arbetslivet, vilket innebär att de också står utanför a-kassan. Med anledning av detta är det mycket viktigt att frågan om deras försörjning får en lösning så att de inte riskerar att bli beroende av försörjningsstöd under vissa perioder.

Förvaltningen tycker att det är bra att SU, till skillnad från den nuvarande aktivitet ersättningen, inte föreslås bli tidsbegränsad. För de människor där det framstår som helt osannolikt att de någonsin kan komma in på arbetsmarknaden är det viktigt med en långsiktigt trygg ekonomisk situation.

Det finns många grupper av unga människor som behöver stöd för att utveckla sin arbetsförmåga. Förvaltningen vill avslutningsvis särskilt framhålla gruppen unga människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det är en ökande grupp i samhället, vilket är mycket bekymmersamt. De kommer inte att få rätt till den nya föreslagna sjukförsäkringen. Alltför många av dessa ungdomar står idag helt utanför arbetsmarknaden. Det är därför ytterst angeläget att erbjuda insatser som gör att de inte hamnar i ett livslångt utanförskap.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 januari 2009 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Berit Kruse m fl (s), Leif Larsson (v) och tjänstgörande ersättare Birgitta Wosse (mp), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 december 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Att tillsätta en utredning som ser över försörjningssituationen för personer med medfödda, eller tidigt förvärvade funktionsnedsättningar ser förvaltningen som positivt. Gruppen behöver få sin försörjning på annat sätt än genom sjukförsäkringen och ersättningsnivån bör säkra goda levnadsvillkor.

Att aktivitet ersättningen vid förlängd skolgång inordnas i studiestödssystemet är positivt. Att CSN då tar över ansvaret för studiestödet även för denna grupp ungdomar är en utveckling i linje mot ökad normalisering.

Det är bra att Arbetsförmedlingen får ett tydligare och utökat ansvar för att ordna syssel-

sättning för unga handikappade. Det ökar möjligheten, för denna grupp, att komma ut på arbetsmarknaden. Det är viktigt att Arbetsförmedlingens uppdrag blir tydligt och att det bl.a. framgår vilka målgrupper som omfattas av uppdraget. Det finns annars en risk att ansökningar om daglig sysselsättning enligt LSS, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och ansökningar om sysselsättning enligt SoL, socialtjänstlagen, kommer att öka.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v), Abdo Goriya m.fl. (s) och Stefan Nilsson (mp) enligt följande

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bifaller i huvudsak förvaltningens förslag till svar till på remissen.
2. Aktivitetsersättningen behålls i avvaktan en utredning om en bättre lösning.
3. Därutöver framförs följande.

Förvaltningen har på ett klart och tydligt sätt redogjort för de mycket negativa konsekvenserna av förslaget att ta bort aktivitetsersättningen och ersätta den med en tillfällig lösning, som vi vet leder till livslång fattigdom för unga som helt saknar arbetsförmåga. En given slutsats är därför att tala klarspråk och avstyrka avskaffandet av aktivitetsersättningen för unga med partiell arbetsförmåga och unga som helt saknar arbetsförmåga. Däremot bör unga som har förlängd skolgång på grund av funktionsnedsättning få sin ersättning genom CSN precis som andra studerande ungdomar, för att undvika särlösningar.

Det är helt uppenbart att arbetsförmedlingens verksamhet för personer med funktionsnedsättning inte har lyckats att hållbarhetsåtgärda unga personer, vilket borde ha föranlett utredaren att göra en djupare analys. Det är oacceptabelt att många av dem som idag får aktivitetsersättning kan tvingas söka försörjningsstöd om de nya förslagen genomförs. Med den kunskap som idag finns om regeringens totala ansvarslöshet när det gäller att hitta solidariska lösningar för sjuka; tillfälligt och långvarigt är det helt tydligt att avskaffandet av aktivitetsersättningen och införandet av sjukersättning för unga ligger helt i linje med regeringens övriga församlingar för sjuka och funktionsnedsatta.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Hans Enroth (v) enligt följande

stadsdelsnämnden skall överlämna förslaget utan eget ställningstagande

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Berit Kruse m fl (s), Leif Larsson (v) och tjänstgörande ersättare Birgitta Wosse (mp) enligt följande

”Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet instämmer i förvaltningens förslag till beslut, men tillägger följande:

Gruppen funktionshindrade ska nu utsättas för den moderata arbetslinjen. Den består konsekvent i att det är de arbetssökande som inte anstränger sig tillräckligt. I utredningen brist på brådskande skissas några förslag.

Antalet människor med aktivitetsersättning ska minskas. Ja, begreppet ska till och med försvinna. De som under inga omständigheter kommer att få något jobb alls ska få Sjukersättning för unga istället. Nödvändiga förslag om hur arbetsgivare; kommun, landsting och staten ska ta större ansvar lyser med sin frånvaro. Likaväl som förslag om hur det privata näringslivet skulle kunna öka sina ambitioner att anställa människor med funktionsnedsättningar.

Det planeras ingen kampanj för att påverka attityderna hos arbetsgivare och

rekryterare. Det finns inget att invända mot att ansvaret i dessa frågor förs från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen. Det talas om ett ökat ansvar för Arbetsförmedlingen för unga funktionsnedsatta. Och det låter inte så dumt.

Verkligheten är dock att just nu så skingras den Samlade kompetens som finns på arbetsförmedlingen i Sundbyberg i dessa frågor för världens alla vindar. Istället för att funktionshindrade arbetssökande går till en speciell arbetsförmedling med specialkompetens ska man gå till sin lokala förmedling som sedan ska konsultera sakkunniga. Detta låter teoretiskt helt rätt, men får i det korta perspektivet katastrofala konsekvenser. När arbetslösheten går upp generellt, så får en av de allra svagaste grupperna mycket svårare att få det stöd som man behöver och har rätt till. Att studiefinansieringsansvaret kommer dit det annars ligger är bra. Det finns heller ingen anledning att inte välkomna en ordentlig utredning av situationen för dessa grupper.

Då borde man väga in åtminstone 2 saker till

För det första:

Det krävs en ordentlig attitydförändring till funktionshindrad arbetskraft.

Funktionsnedsättningen är i många fall irrelevant i den faktiska arbetssituationen. Ingen människa är bara funktionshindrad. Det finns alltid en produktiv kapacitet. Det handlar om att se möjligheter och inte bara hinder. Detta måste förmedlas tydligt till potentiella arbetsgivare.

Staten, landstingen och kommunerna borde här gå före. Det kan beslutas politiskt och effektueras genom bland annat en offensiv upphandlingspolitik.

För det andra:

En mycket betydande del av gruppen människor med funktionshindret har inte förvärvat sina nedsättningar som unga. Tvärtom är det vanligen så att funktionsnedsättning kommer långt senare i livet. Eftersom vi här talar om arbetsmarknadsfrågor, så är det nödvändigt att också belysa och bearbeta situationen för människor som efter 30 års ålder blivit funktionsnedsatta. Istället för förödande skattesänkningar, så vill vi satsa på offensiva investeringar inom detta område för att staten, landstinget och Stockholms stad ska kunna leva upp till sina program 2010.”